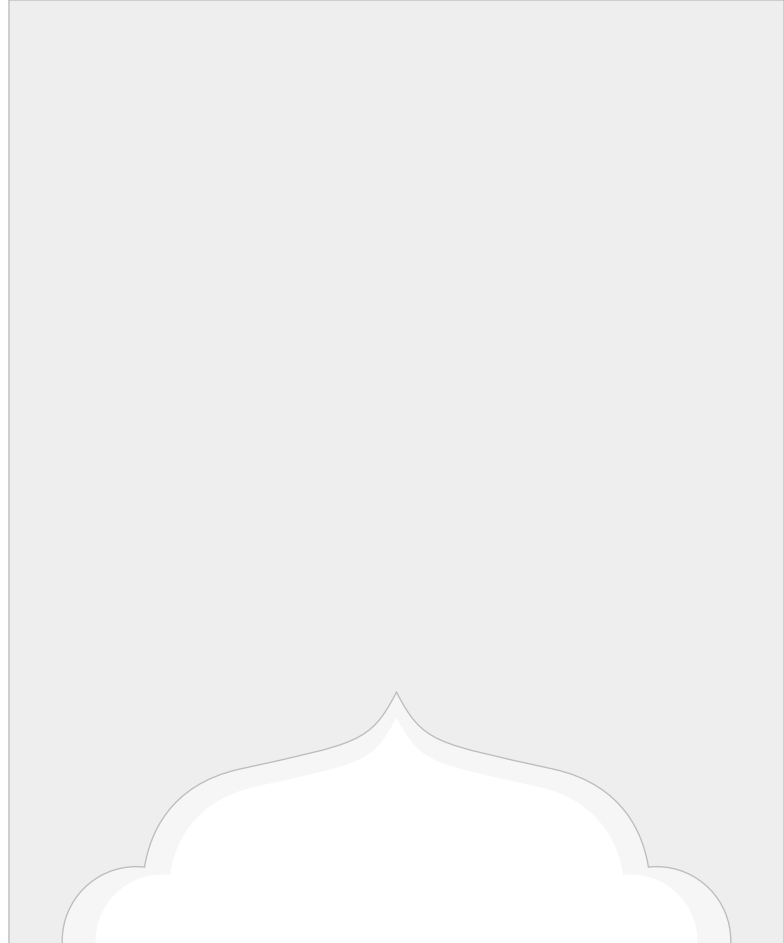

بازخوانی سیر تحولات مرمت و توسعه مسجد جامع بروجرد

علی سجادی

دکترای باستان‌شناسی و استادیار پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری
Sajadi.ali86@gmail.com

چکیده:

قریب به بیش از هزار سال است که از احداث مسجد جامع بروجرد می‌گذرد در خلال این مدت، بنای مسجد در اثر حوادث طبیعی و انسانی دست‌خوش تغییر و تحولات زیادی شده و در طی این قرون بارها دچار ویرانی، تجدید ساخت، مرمت و توسعه قرار گرفته به گونه‌ای که آن را به مثابه دایره‌المعارفی از شیوه‌های معماری و هنرهای کاربردی دوره اسلامی منطقه غرب کشور مطرح کرده است. این مسجد که بنا به منابع مکتوب، تاریخ برپایی آن به قرون نخستین اسلامی می‌رسد، به صورت مجموعه‌ای همچون پیکره‌ای واحد، از انسجام ساختار و هماهنگی و همگنی کامل برخوردار است. از طرف دیگر انتشار اظهارات غیر موثق در مورد شکل‌گیری بنا و تاریخچه آن در منابع مختلف، ضرورت بررسی سیر تحولات معماری این مجموعه را مطرح می‌سازد. و این سؤال را مطرح می‌سازد که چه تغییر و تحولاتی در خلال عمر طولانی آن اتفاق افتاده است؟ آیا همچنان که بسیاری عقیده دارند بر روی آتشکده‌ای از دوره ساسان بنیان نهاده شده است؟ هر بخش آن متعلق به چه دوره‌ای است؟

در این مقاله تلاش شده است به بررسی روشمند روند ساخت و سیر تحولات تاریخی و توسعه معماری آن در طول دوره‌های متمادی پرداخته شود. اطلاعات پژوهش به صورت کتابخانه‌ای و بررسی میدانی جمع‌آوری شده و روش تحقیق مبتنی بر شیوه توصیفی تحلیلی بوده است. یافته‌های باستان‌شناسی و شواهد معماری نشانگر قدمت، تعمیر و توسعه آن در طی تاریخ طولانی حیات آن است تبیین دوره‌های شکل‌گیری، بازسازی، مرمت و توسعه مجموعه، به تفکیک با ذکر موقعیت آن‌ها از نتایج این پژوهش است.

کلمات کلیدی: مسجد جامع بروجرد، مسجد جمعه، بروجرد، معماری اسلامی